

colective, care încorporează întreg instrumentarul mental de cunoaștere, la scara unui popor și a unei civilizații.

Un spectacol teatral este o operă de artă la a cărei configurare participă mai multe arte, printre care și scenografia. Spectacolul teatral — ca operă de artă — este obiect de civilizație și consemnându-se minuțios, complet și obiectiv, existența sa, această operă va permite, tocmai datorită efemerității sale, sesizarea nivelurilor calitative în asimilarea culturii, a ritmului și mijloacelor de îmbogățire a culturii și de adăugire a unor noi valori

artistice și culturale. Or, toate acestea nu sînt altceva decît sarcini trasate generos de politica noastră culturală, sarcini a căror realizare implică ingeniozitate procedurală, luciditate teoretică și responsabilitate, realizate prin consecvența activității; chiar dacă această activitate se rezumă, aparent, la crearea unui aparat de stocare a probelor materiale și documentare.

În ultimă instanță, actuala Trienală de scenografie nu este, în esență, decît o uriașă arhivă, suport material inert al unei memorii culturale veșnic vie.

Interferențe

FLORIAN POTRA

Frații siamezi

Am mai scris, chiar la această rubrică, despre simbioza teatru-cinema, de fapt, despre posibilitatea, dacă nu necesitatea, dublei calificări a regizorilor, apti să „pună” atît în scenă, cît și în imagine, pe peliculă. Iată că o viguroasă confirmare a acestei poziții vine acum — „Cinema nuovo”, revista lui Aristarco, atestă — din partea unui director de scenă de talia lui Giorgio Strehler, autorul neuitatului — și la noi — Arlechin, slugă la doi stăpîni. „În plină amiază a vieții”, expresia îi aparține, Strehler se apropie de cinematograful și începe lucrul la un film cu titlul posibil (sau provizoriu) de Un om de ordine. Anunțîndu-și proiectul, Strehler a susținut că, după opinia sa, „cinematograful și teatrul sînt doi frați siamezi legați prin șira spinării și care nu se privesc în față”. Știrea e interesantă, îmbucurătoare, dar nu extraordinară: cîți iluștri „oameni de spectacol”, de la Eisenstein și Visconti la Bergman și Ciulei, n-au făcut, concomi-

tent, și teatru, și cinema? Ceea ce pare, totuși, relativ nou în experiența lui Strehler — nou și fiindcă e programatic — este schimbul de cadre și de mijloace între scenă și platou: Piccolo Teatro va participa la realizarea filmului atît prin tehnicienii și prin însuși sistemul și eficiența organizării sale, cît și prin actori. În amănunt: electricienii, mașiniștii, minuatorii de decoruri, machieerii, peruchierii, garderobierii etc. ai teatrului vor deveni oameni de platou, laolaltă cu interpreții.

Inedită pentru Piccolo și pentru Strehler, experiența aceasta are loc, în același timp, dintr-o inițiativă paralelă, la Institutul de artă teatrală și cinematografică „I. L. Caragiale”. De unde, pînă nu de mult, atelierele, garderobe, magazii etc. și întreaga organizare destinate spectacolelor de teatru funcționau separat de cele destinate producției de filme, acum s-au contopit și, prin capacitatea astfel sporită, au devenit mai eficiente și mai

utile, fie pentru scena „Cassandreii”, fie pentru studiourile din Calea Rahovei. Unificarea zestre materiale, a mijloacelor de producție teatral-cinematografice, duce, în mod firesc, la o mai zveltă desfășurare a însuși procesului de învățămînt, în aspectul său practic. Mai mult, tendința odinioară centrifugă a diferitelor catedre și discipline a fost înlocuită de o tot mai intensă colaborare interdisciplinară. Un exemplu: în anul universitar 1976—1977, studenții-regizori, operatori și teatrologi-filmologi vor participa la seminarii comune, menite să înlesnească asimilarea de cunoștințe complementare și formarea de deprinderi în raport cu tehnicile moderne (dar și cu teoriile moderne) ale celor două arte ale spectacolului.

În sfîrșit, să ne amintim că televiziunea se oferă — dacă nu chiar drept sinteză — în orice caz, ca eficient loc de întîlnire a teatrului și filmului, de care se folosește atît separat, cît și imbinat, într-o serie de emisiuni cu valoare instructiv-educativă și artistică. Astfel, imaginea simbolică, propusă de Strehler, a celor doi „frați siamezi” se va cere, poate, în curînd, a fi înlocuită de o siglă a îngemănării în trei, un fel de „trigon” sau de „trinacrie” cu trei capete: teatrul, cinematograful și televiziunea, care, deși stau cu spatele unul la celălalt, se supraveghează reciproc prin adecvate oglinzi retrovizoare.